

27. 6. 2024

ID: 118192

Insolvence a započtení

Účinky započtení provedeného nepřipustně v době po rozhodnutí o úpadku dlužníka nenastávají ani po skončení insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 Cdo 3589/2021-371 ze dne 28.3.2024)

Nejvyšší soud rozhodl v právní věci žalobců a/ A. B., a b/ J. B., zastoupených JUDr. I.H., advokátem, se sídlem v K., proti žalovanému P. L., zastoupenému JUDr. T.P., advokátem, se sídlem ve F., o zaplacení částky 511 700 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Bruntále pod sp. zn. 38 C 121/2016, o dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. července 2021, č. j. 57 Co 331/2020-327, tak, že dovolání se odmítá v rozsahu, v němž směřuje proti třetímu a pátému výroku rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. července 2021, č. j. 57 Co 331/2020-327, o nákladech řízení; jinak se dovolání zamítá.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Žalobou podanou dne 9. srpna 2016, doplněnou podáním ze dne 10. dubna 2017 se žalobci (a/ A. B. a b/ J. B.) domáhali vůči žalovanému (P. L.) zaplacení částky 511 700 Kč s příslušenstvím (tvořeným specifikovaným zákonným úrokem z prodlení). Celková suma se skládá z částky 305 000 Kč z titulu vrácení kupní ceny uhrazené žalobci, dále z částky 200 000 Kč z titulu zhodnocení nemovitosti žalovaného a z částky 6 700 Kč představující náklady žalobců na pořízení geometrického plánu.

2. Rozsudkem ze dne 24. července 2020, č. j. 38 C 121/2016-290, Okresní soud v Bruntále:

[1] Uložil žalovanému zaplatit žalobcům společně a nerozdílně částku 74 700 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 31. července 2016 do zaplacení, do tří dnů od právní moci rozhodnutí (bod I. výroku).

[2] Zamítl žalobu co do povinnosti žalovaného zaplatit žalobcům společně a nerozdílně částku 437 000 Kč se zákonným úrokem z prodlení z částky 511 700 Kč od 11. srpna 2014 do 30. července 2016 a se zákonným úrokem z prodlení z částky 437 000 Kč od 31. července 2016 do zaplacení (bod II. výroku).

[3] Uložil žalobcům zaplatit žalovanému společně a nerozdílně na náhradě nákladů řízení částku 66 661,70 Kč, do tří dnů od právní moci rozhodnutí, k rukám jeho advokáta (bod III. výroku).

[4] Rozhodl, že Česká republika - Okresní soud v Bruntále nemá právo na náhradu nákladů státu vůči žalobcům (bod IV. výroku).

[5] Uložil žalovanému zaplatit České republice - Okresnímu soudu v Bruntále na náhradě nákladů

státu částku 4 300 Kč, do tří dnů od právní moci rozhodnutí (bod V. výroku).

[6] Určil, že o nákladech ustanoveného zástupce bude rozhodnuto samostatným usnesením (bod VI. výroku).

3. K odvolání žalobců i žalovaného Krajský soud v Ostravě v záhlaví označeným rozsudkem:

[1] Změnil rozsudek soudu prvního stupně v části bodu I. výroku, jíž bylo žalovanému uloženo zaplatit žalobcům společně a nerozdílně částku 68 000 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 68 000 Kč od 31. července 2016 do zaplacení tak, že v tomto rozsahu žalobu zamítl; v části bodu II. výroku rozsudku, jíž soud prvního stupně zamítl žalobu co do povinnosti žalovaného zaplatit žalobcům společně a nerozdílně částku 305 000 Kč se zákonným úrokem z prodlení od 31. července 2016 do zaplacení, jej změnil tak, že uložil žalovanému zaplatit žalobcům společně a nerozdílně částku 305 000 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 31. července 2016 do zaplacení; v části bodu II. výroku rozsudku, jíž soud prvního stupně zamítl žalobu co do povinnosti žalovaného zaplatit žalobcům společně a nerozdílně částku 132 000 Kč se zákonným úrokem z prodlení z částky 132 000 Kč od 31. července 2016 do zaplacení a se zákonným úrokem z prodlení z částky 511 700 Kč od 11. srpna 2016 do 30. července 2016, jej potvrdil (první výrok).

[2] Odmítl odvolání žalovaného proti té části bodu I. výroku rozsudku, jíž soud prvního stupně uložil žalovanému zaplatit žalobcům společně a nerozdílně částku 6 700 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 31. července 2016 do zaplacení (druhý výrok).

[3] Uložil žalovanému zaplatit státu na náhradě nákladů řízení žalobců částku 84 457 Kč, do tří dnů od právní moci rozhodnutí, na účet Okresního soudu v Bruntále (třetí výrok).

[4] Uložil žalobcům zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení částku 38 676 Kč, do tří dnů od právní moci rozhodnutí, k rukám jeho zástupce (čtvrtý výrok).

[5] Uložil žalovanému zaplatit státu na náhradě nákladů odvolacího řízení žalobců částku 16 261 Kč, do tří dnů od právní moci rozhodnutí, na účet Okresního soudu v Bruntále (pátý výrok).

[6] Uložil žalobcům zaplatit žalovanému na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 10 079 Kč, do tří dnů od právní moci rozhodnutí, k rukám jeho zástupce (šestý výrok).

4. Soudy obou stupňů vyšly zejména z toho, že:

[1] Dne 20. května 2013 uzavřeli žalobci jako kupující s žalovaným jako prodávajícím kupní smlouvu (dále též jen „kupní smlouva“), jejímž předmětem byl prodej nemovitostí (specifikovaných budov a pozemků) za kupní cenu 800 000 Kč. Žalobci zaplatili na kupní cenu částku 305 000 Kč.

[2] Dopisem ze dne 17. července 2014 žalovaný od kupní smlouvy odstoupil pro nezaplacení celé kupní ceny.

[3] K nemovitostem, které byly předmětem kupní smlouvy, uzavřel žalovaný (jako pronajímatel) s žalobci (jako nájemci) smlouvu o nájmu rodinného domu (dále též jen „nájemní smlouva“). Nájem byl sjednán na dobu šesti měsíců od 20. května 2013, dodatky ke smlouvě byla doba nájmu prodlužována a nájemní vztah skončil 11. srpna 2014.

[4] Dne 29. srpna 2014 podal žalovaný žalobu o vyklizení nemovitostí. Rozsudkem ze dne 20. dubna 2016, č.j. 14 C 114/2014-155, Okresní soud v Bruntále uložil žalobcům nemovitosti vyklidit. Tento rozsudek potvrdil Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 11. listopadu, č. j. 56 Co 362/2016-185.

[5] Vyhláškou zveřejněnou v insolvenčním rejstříku dne 18. srpna 2014 oznámil Krajský soud v Ostravě (dále též jen „insolvenční soud“) zahájení insolvenčního řízení na majetek žalobců (dlužníků), a to na základě insolvenčního návrhu žalobců spojeného s návrhem na povolení oddlužení ze dne 15. srpna 2014.

[6] Usnesením ze dne 24. října 2014, č. j. KSOS 36 INS 22468/2014-A-9, insolvenční soud (mimo jiné) zjistil úpadek žalobců, ustanovil jim insolvenčního správce a povolil řešení úpadku oddlužením. Účinky rozhodnutí o úpadku nastaly 24. října 2014.

[7] Do insolvenčního řízení vedeného na majetek žalobců nepřihlásil žalovaný žádnou pohledávku.

[8] Usnesením ze dne 14. dubna 2015, č. j. KSOS 36 INS 22468/2014-B-4, insolvenční soud schválil oddlužení dlužníků plněním splátkového kalendáře.

[9] Dne 28. února 2017 žalovaný jednostranně započtl své pohledávky za žalobci v celkové výši 399 459,50 Kč oproti jejich pohledávce ve výši 256 600 Kč. Pohledávka žalobců měla představovat „vrácení zaplacené kupní ceny“. Pohledávky vůči žalobcům vymezil žalovaný takto: „dlužné nájemné za březen 2014 do 11. srpna 2014 ve výši 30 000 Kč, bezdůvodné obohacení ve výši ceny obvyklé nájmu 5 000 Kč měsíčně od září 2014 do ledna 2017 (37 měsíců) ve výši 185 000 Kč, újma vzniklá z neoprávněně odstraněného stromu nacházejícího se na užívaných pozemcích ve výši 40 000 Kč, smluvní pokuta dle čl. 7. 1. kupní smlouvy ve výši 100 000 Kč, daň z nemovitostí za dobu neoprávněného užívání nemovitostí (za roky 2014 až 2016) v celkové výši 5 670 Kč, náklady exekučního řízení sp. zn. 142 EX 00046/17 ve výši 8 288,50 Kč a náklady soudního řízení sp. zn. 56 Co 362/2016 ve výši 30 501 Kč“.

[10] Usnesením ze dne 10. srpna 2020, č. j. KSOS 36 INS 22468/2014-B-31, insolvenční soud (mimo jiné) vzal na vědomí splnění oddlužení dlužníků (žalobců) plněním splátkového kalendáře (výrok nabyt právní moci 10. srpna 2020) a osvobodil dlužníky (žalobce) od placení pohledávek, zahrnutých do oddlužení, v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny (výrok nabyt právní moci 26. srpna 2020).

5. Odvolací soud – cituje ustanovení § 107 odst. 3 a § 667 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku (dále jen „obč. zák.“), § 2220 odst. 1 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, a § 140 odst. 2 a 3 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona) – dospěl po přezkoumání rozsudku soudu prvního stupně k následujícím závěrům:

6. Odvolání žalovaného proti té části bodu I. výroku rozsudku, jíž soud prvního stupně uložil žalovanému zaplatit žalobcům společně a nerozdílně částku 6 700 Kč s příslušenstvím představující náklady žalobců na pořízení geometrického plánu, je objektivně nepřijatelné [§ 202 odst. 2 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“)].

7. Ve vztahu k nároku žalobců na zaplacení částky 200 000 Kč z titulu zhodnocení nemovitosti žalovaného je žaloba nedůvodná, když v řízení bylo prokázáno, že žalovaný neudělil písemný souhlas k provedení úprav a změn na nemovitosti, jak vyžadovala nájemní smlouva. Soud prvního stupně tedy prováděl nadbytečné dokazování k výši zhodnocení nemovitosti (zejména znaleckým posudkem, jenž stanovil výši zhodnocení na částku 68 000 Kč).

8. Nárok na vrácení kupní ceny v částce 305 000 Kč soud prvního stupně správně posuzoval podle § 588 obč. zák., neboť kupní smlouva byla uzavřena za účinnosti zákona č. [40/1964](#) Sb. Jelikož žalovaný od kupní smlouvy platně odstoupil, strany smlouvy mají povinnost vrátit si vzájemné plnění dle § 457 obč. zák. Závěr soudu prvního stupně, že žalovanému vznikla povinnost vrátit žalobcům celou částku zaplacenou na kupní ceně (včetně zálohy uhrazené realitní kanceláři), je správný.

9. Na rozdíl od soudu prvního stupně, který žalovaným vznesenou námitku promlčení posoudil jako

důvodnou, odvolací soud uzavřel, že nárok žalobců na zaplacení částky 305 000 Kč s příslušenstvím není promlčen. Soud prvního stupně pominul ustanovení § 107 odst. 3 obč. zák. Vracení kupní ceny podléhá promlčení, avšak převod vlastnictví nikoliv. K námitce promlčení vznesené žalovaným nelze přihlídnout, když žalobci možnost vznést námitku promlčení nemají.

10. Úvahy soudu prvního stupně uvedené v odstavci 61. odůvodnění rozsudku (podle nichž započtení učiněné žalovaným je neúčinné, neboť nebyla splněna podmínka dle § 140 odst. 2 insolvenčního zákona, a to přihlášení pohledávek žalovaného do insolvenčního řízení žalobců) jsou správné. K tomu odvolací soud dodal, že podmínky započtení musely být splněny před rozhodnutím o způsobu řešení úpadku, tj. do 14. dubna 2015 (správně do 24. října 2014), přičemž žalovaný projev směřující k započtení učinil dne 28. února 2017. Přitom je nerozhodné, že část pohledávky žalovaného v této době nevznikla.

II. Dovolání a vyjádření k němu

11. Výslovně proti prvnímu, třetímu a pátému výroku rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný dovolání, v němž namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř.), a požaduje, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu v napadených výrocích zrušil a vrátil věc odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

12. Přípustnost dovolání vymezuje ve smyslu § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí spočívá na vyřešení právní otázky, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla řešena. Konkrétně jde o otázku zápočtu, jímž žalovaný (v průběhu insolvenčního řízení vedeného na majetek žalobců) započtl své pohledávky proti pohledávce žalobců.

13. Dovolatel konstatuje, že přípisem ze dne 28. února 2017 a také „během soudního řízení navrhoval“ započtení vzájemných pohledávek mezi ním a žalobci, tj. pohledávky žalobců na vrácení kupní ceny ve výši 305 000 Kč a jeho pohledávky z bezdůvodného obohacení vzniklého užíváním jeho nemovitosti po skončení nájmu.

14. Dále uvádí, že žalobci bydleli v jeho nemovitosti bez právního důvodu až do 20. ledna 2017 (26 měsíců). Přípustnost uplatnění jeho pohledávky vzniklé po rozhodnutí o úpadku měla být posouzena podle § 409 odst. 3 a § 414 odst. 1 insolvenčního zákona, nikoliv dle § 140 téhož zákona. Namítá rovněž, že pohledávku ve výši 130 000 Kč nemohl přihlásit do insolvenčního řízení vedeného na majetek žalobců, protože o jejím vzniku a výši v té době nevěděl a ani vědět nemohl. Podle dovolatele trvá žalobcům povinnost platit dluhy vzniklé po rozhodnutí o úpadku (tedy i jeho pohledávku ve výši 130 000 Kč z titulu bezdůvodného obohacení), přestože dne 26. srpna 2020 rozhodl insolvenční soud o osvobození žalobců od placení dosud neuspokojených pohledávek.

15. Dovolatel též zpochybňuje výpočet nákladů řízení, jejichž úhradu odvolací soud uložil k jeho tíži. Namítá, že odvolací soud pominul ustanovení § 12 odst. 4 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. [177/1996](#) Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátního tarifu), a zástupci žalobců přiznal odměnu za zastupování nesníženou o 20 %, k čemuž nebyl důvod.

16. Žalobci se ve vyjádření ztotožňují se závěrem obou soudů o neúčinnosti započtení učiněného dovolatelem. Navrhují dovolání zamítnout.

III. Přípustnost dovolání

17. Pro dovolací řízení je rozhodný občanský soudní řád v aktuálním znění.

18. Dovolání proti třetímu a pátému výroku rozsudku, jimiž odvolací soud rozhodl o náhradě nákladů

řízení před soudem prvního stupně a odvolacím soudem, Nejvyšší soud odmítl jako nepřipustné podle § 243c odst. 1 o. s. ř., když připustit dovolání proti těmto výrokům vylučuje ustanovení § 238 odst. 1 písm. h/ o. s. ř.

19. Při absenci dovolací argumentace na téma (ne)zhodnocení nemovitosti lze dovodit (poměřováno obsahem dovolání), že dovolání se netýká té části prvního výroku napadeného rozhodnutí, kterou odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně v části bodu I. výroku tak, že co do částky 68 000 Kč s příslušenstvím žalobu zamítl, a dále té části, již odvolací soud potvrdil v bodu II. výroku zamítavé rozhodnutí soudu prvního stupně ohledně částky 132 000 s příslušenstvím. Ostatně, v tomto rozsahu byl dovolatel v odvolacím řízení úspěšný, proto by potud dovolání bylo subjektivně nepřipustné (§ 218 písm. b/ o. s. ř. ve spojení s § 243c odst. 3 o. s. ř.).

20. Ve zbývající části [proti prvnímu (měnícímu) výroku rozhodnutí odvolacího soudu ohledně částky 305 000 Kč s příslušenstvím] Nejvyšší soud dovolání shledává přípustným podle § 237 o. s. ř. (když pro ně neplatí žádné z omezení přípustnosti vypočtených v § 238 o. s. ř.). Za dovolacím soudem neřešenou má otázku, zda skončení insolvenčního řízení má vliv (a jaký) na nepřipustnost započtení učiněného v průběhu insolvenčního řízení (po rozhodnutí o úpadku).

IV. Důvodnost dovolání

21. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

22. Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

23. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

24. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení insolvenčního zákona [ve znění účinném od 1. ledna 2014 do 31. května 2019, pro věc rozhodném se zřetelem k době vydání rozhodnutí o úpadku žalobců (24. října 2014) podle článku II (Přechodné ustanovení) části první zákona č. [31/2019](#) Sb.]:

Podle § 140 insolvenčního zákona započtení vzájemných pohledávek dlužníka a věřitele je po rozhodnutí o úpadku přípustné, jestliže zákonné podmínky tohoto započtení byly splněny před rozhodnutím o způsobu řešení úpadku, není-li dále stanoveno jinak (odstavec 2). Započtení podle odstavce 2 není přípustné, jestliže dlužníkům věřitel a/ se ohledně své započitatelné pohledávky nestal přihlášeným věřitelem, nebo b/ získal započtitelnou pohledávku neúčinným právním úkonem, nebo c/ v době nabytí započtitelné pohledávky věděl o dlužníkově úpadku, anebo d/ dosud neuhradil splatnou pohledávku dlužníka v rozsahu, v němž převyšuje započtitelnou pohledávku tohoto věřitele (odstavec 3). Započtení podle odstavce 2 není rovněž přípustné v případech stanovených dále tímto zákonem nebo předběžným opatřením insolvenčního soudu (odstavec 4).

25. V důvodech rozsudku ze dne 30. listopadu 2016, sp. zn. 29 Cdo 1430/2014, uveřejněného pod číslem 63/2018 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 63/2018“), Nejvyšší soud při výkladu § 140 odst. 2 až 4 insolvenčního zákona vysvětlil, že ve fázi od podání insolvenčního návrhu do rozhodnutí, kterým se zjišťuje úpadek dlužníka, započtení zakázáno zásadně není (za dodržení § 111 insolvenčního zákona). Výjimku představuje doba, po kterou trvá moratorium (§ 122 odst. 3

insolvenčního zákona). Od účinnosti rozhodnutí o úpadku (jež nastává zveřejněním tohoto rozhodnutí v insolvenčním rejstříku, viz § 89 insolvenčního zákona) je započtení přípustné pouze za podmínek uvedených v § 140 odst. 2 až 4 insolvenčního zákona. I přes splnění podmínek uvedených v § 140 insolvenčního zákona může insolvenční soud zakázat započtení pohledávek předběžným opatřením (§ 82 odst. 3 písm. c/ insolvenčního zákona). Současně insolvenční zákon dává insolvenčnímu soudu možnost, aby předběžným opatřením naopak udělil souhlas se započtením vzájemných pohledávek dlužníka a věřitele i v době, kdy je to zakázáno (§ 82 odst. 3 písm. a/ a b/ insolvenčního zákona).

26. Dále Nejvyšší soud v R 63/2018 dovodil, že insolvenční zákon neobsahuje v § 140 odst. 2 až 4 insolvenčního zákona zákaz započtení, ale toliko jeho omezení, jakož i to, že toto omezení nepočíná (až) rozhodnutím o prohlášení konkursu, ale již rozhodnutím o zjištění úpadku. Započtení pohledávek (lhostejno, zda jde o věřitele uplatňující svá práva přihláškou, věřitele s pohledávkami za majetkovou podstatou či věřitele s pohledávkami postavenými na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou, když zákon ohledně započítávání mezi těmito pohledávkami nerozlišuje) tak lze po dobu trvání účinků rozhodnutí o úpadku uskutečnit pouze za podmínek uvedených v § 140 odst. 2 až 4 insolvenčního zákona. U pohledávek za majetkovou podstatou (§ 168 insolvenčního zákona) a pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou (§ 169 insolvenčního zákona) bude vyplývat nepřipustnost započtení zpravidla již z nemožnosti dostat podmínce uvedené v § 140 odst. 3 písm. a/ insolvenčního zákona (tyto pohledávky nebudou přihlášeny do insolvenčního řízení).

27. K závěrům vysloveným v R 63/2018 se Nejvyšší soud přihlásil např. v rozsudku ze dne 28. února 2017, sen. zn. 29 ICdo 12/2015, uveřejněném pod číslem 92/2018 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, v rozsudku ze dne 31. října 2019, sp. zn. 29 Cdo 2144/2017, nebo v rozsudku ze dne 31. března 2020, sp. zn. 29 Cdo 5570/2017.

28. V rozsudku sp. zn. 29 Cdo 2144/2017 Nejvyšší soud dodal, že při posouzení otázky započtení v poměrech založených insolvenčním zákonem je nutno nejprve uvážit, zda k vzájemnému započtení pohledávek dlužníka a věřitele dochází v době před rozhodnutím o úpadku či (až) v době po rozhodnutí o úpadku. V době před rozhodnutím o úpadku není právo započíst vzájemné pohledávky dlužníka a věřitele dotčeno insolvenční úpravou [s výjimkou nařízení předběžného opatření (§ 82 odst. 3 písm. c/ insolvenčního zákona), vyhlášení moratoria (§ 122 odst. 3 insolvenčního zákona) a zveřejnění návrhu na povolení reorganizace (§ 324 odst. 3 insolvenčního zákona)]. V době po rozhodnutí o úpadku lze vzájemné pohledávky dlužníka a věřitele započíst pouze v případě, že budou splněny podmínky stanovené v § 140 odst. 2 a 3 insolvenčního zákona.

29. Výše uvedené judikatorní závěry se v dané věci promítají tak, že v situaci, kdy o úpadku žalobců a o způsobu jeho řešení oddlužením insolvenční soud rozhodl usnesením ze dne 24. října 2014 (zveřejněným v insolvenčním rejstříku téhož dne) a kdy účinky zjištění úpadku trvaly do právní moci usnesení ze dne 10. srpna 2020 o vzetí na vědomí splnění oddlužení (§ 413 insolvenčního zákona), mohlo být započtení přípustné jen tehdy, kdyby dovolatel v zápočtu tvrzené pohledávky za žalobci přihlásil do insolvenčního řízení vedeného na jejich majetek, což neučinil. V tomto ohledu jsou tedy závěry obou soudů správné.

30. Zbývá určit, zda na závěru, že kompenzační projev, jímž dovolatel uplatnil svou pohledávku k započtení proti pohledávce žalobců v době, kdy trvaly účinky rozhodnutí o úpadku žalobců, neměl žádné účinky (že šlo o započtení nepřipustné), může něco změnit skutečnost, že insolvenční řízení vedené na majetek žalobců již skončilo (10. srpna 2020, kdy nabyl právní moci výrok usnesení z téhož dne, jímž insolvenční soud vzal na vědomí splnění oddlužení žalobců).

31. Obdobnou otázkou se Nejvyšší soud zabýval (řešil ji) v poměrech úpravy úpadkového řízení vedeného podle zákona č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění účinném do 31. prosince

2007 (dále též jen „ZKV“), která v § 14 odst. 1 písm. i/ ZKV stanovila (s výjimkou formulovanou tamtéž v části věty za středníkem pro závěrečné vyrovnání podle zvláštního právního předpisu upravujícího podnikání na kapitálovém trhu) jako jeden z účinků prohlášení konkursu na majetek dlužníka, že započtení na majetek patřící do podstaty není přípustné (část věty před středníkem). V rozsudku ze dne 10. listopadu 2010, sp. zn. 29 Cdo 254/2009, uveřejněném v časopise Soudní judikatura číslo 8, ročníku 2011, pod číslem 120, Nejvyšší soud na dané téma uzavřel, že účinky započtení provedeného (nepřípustně) v době trvání konkursu na majetek dlužníka nenastávají ani po zrušení konkursu na majetek dlužníka. K tomuto závěru se Nejvyšší soud dále přihlásil např. též v rozsudku ze dne 27. září 2011, sp. zn. 29 Cdo 3017/2010, uveřejněném ve zvláštním čísle I. časopisu Soudní judikatura (Judikatura konkursní a insolvenční), ročníku 2012, pod číslem 9.

32. Jakkoli šlo o výklad podaný k jiné právní úpravě (podle zákona o konkursu a vyrovnání), princip, z něž vychází [že účinky nepřípustného kompenzačního projevu se neprosadí (nenastanou) jen proto, že později pominuly skutečnosti, ze kterých plynula nepřípustnost započtení v době kompenzačního projevu], je uplatnitelný i v poměrech insolvenčního zákona. Je tomu tak proto, že nepřípustný kompenzační projev (nepřípustné započtení) nemá žádné právní účinky (k zániku pohledávek takovým kompenzačním projevem nedošlo), na čemž ničeho nemění prosté plynutí času (v jehož průběhu přestane působit zákazová právní norma, která nepřipouští započtení nebo je omezuje). Srov. obdobně (v poměrech kompenzačního projevu, jehož přípustnost vylučují ve sporném odvolacím řízení principy neúplné apelace) odstavec 50. rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. ledna 2021, sp. zn. 31 Cdo 1475/2020, uveřejněného pod číslem 58/2021 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek.

33. Ačkoliv se uvedené závěry vyslovují k možnosti započtení pro poměry upravené zákonem o konkursu a vyrovnání, není důvod se od nich odchýlit ani pro úpravu poměrů, které se řídí insolvenčním zákonem. Insolvenční zákon opustil koncepci striktního zákazu započtení (obsaženého v § 14 odst. 1 písm. i/ ZKV) a prostřednictvím § 140 odst. 2 a 3 započtení vzájemných pohledávek dlužníka a věřitele připustil. Rozdílem oproti konkursní úpravě je především to, že insolvenční zákon neobsahuje v § 140 odst. 2 až 4 zákaz započtení, ale toliko jeho omezení, jakož i to, že toto omezení nepočíná (až) rozhodnutím o prohlášení konkursu, ale již rozhodnutím o zjištění úpadku

34. Nejvyšší soud tudíž uzavírá, že účinky započtení provedeného nepřípustně v době po rozhodnutí o úpadku dlužníka nenastávají ani po skončení insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka. Jinak řečeno, kompenzační projev, jímž věřitel v průběhu insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka nepřípustně započel svou pohledávku proti pohledávce dlužníka, nemá žádné účinky (nenabývá žádných účinků) ani poté, co pominou (jen proto, že pominou) skutečnosti, které vylučovaly (nepřipouštěly) započtení v době kompenzačního projevu.

35. Zbývá dodat, že Nejvyššímu soudu nepřisluší zkoumat jiné než dovolatelem položené otázky; uplatněným dovolacím důvodem je (totiž) Nejvyšší soud vázán, včetně jeho obsahového vymezení (§ 242 odst. 3 věta první o. s. ř.) a z jiných než dovolatelem uplatněných důvodů napadené rozhodnutí přezkoumat nemůže (srov. shodně např. nález Ústavního soudu ze dne 11. listopadu 2009, sp. zn. IV. ÚS 560/08, uveřejněný pod číslem 236/2009 Sbírkou nálezů a usnesení Ústavního soudu).

36. Jelikož se dovolateli nepodařilo prostřednictvím uplatněných dovolacích důvodů zpochybnit správnost právního posouzení věci odvolacím soudem, přičemž vady řízení, k nimž Nejvyšší soud přihlíží u přípustného dovolání z úřední povinnosti, se nepodávají ani ze spisu, Nejvyšší soud, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání zamítl (§ 243d odst. 1 písm. a/ o. s. ř.).

Další články:

- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)